

Ulukiseire ressursikasutaja pilgu läbi

Tõnis Korts

EJS tegevjuht

tonis.korts@ejs.ee

EJS - Eesti jahimeeste (ressursikasutajate) katusorganisatsioon

- loodud 1967
- Eesti suurimaid vabaühendusi
- 92 liikmesorganisatsiooni
- 11 000 füüsilist liiget
- 268 jahipiirkonda (327st)
- üle 80% jahimaadest
- juhatus 19 liiget territoriaalsel põhimõttel
- juhatuse koosolekud kord kuus
- keskus Kuristiku 7, Tallinn
- võrgustik üle riigi, ka piirialadel
- Vääriline partner riigile, haldusleping KeMga, marutaudi järelekontrollilepingud VTA-ga, eelmisel ja järgmisel aastal SAK-i leping.
- Ajakiri „Eesti Jahimees“ tiraaž 11 000, otsepostitusena 6 korda aastas liikmetele.
- Jahindusalaste trükiste kirjastaja

Jahiulukite seire

- Jahiulukite seire on ulukiasurkondade seisundi hindamine ja muutuste jälgimine.
- Jahiulukite seireandmete kogumise kohustus on jahipiirkonna kasutajal. Riigis 327 jahipiirkonda. Piirkonnapõhised seireandmed.
- Riigil on kohustus koostada iga jahiaasta kohta seirearuanne, milles kajastatakse ulukiasurkondade seisundit kirjeldavad parameetrid.
- Seirearuandes sisaldub seireandmete analüüs ning kirjeldus looduslike või inimtegurite võimalikust mõjust ulukiasurkondadele.
- Riigi ja jahimeeste jaoks on seirearuanne ühtlasi küttimehite planeerimise aluseks seega abimees jahimeestele.
- Lisaks jahipiirkondade kogutud andmetele toimub teatud mahus jahiulukite seire, millega tegelevad seirespetsalistid seirealadel.
- Jahiulukite kui taastuva loodusvara kasutamise eripäraks on asjaolu, et kõige parem ja operatiivsem ülevaade ressursi olemist on ressursi kasutajal ehk jahimeestel. (JS seletuskiri)

Ulukiseire ja seadus

- Eraldi seireparagrahvi pole jahiseaduses enne olnud. Naaberriikide jahiseadustes puudub eraldi seireparagrahv.
- **§ 21. Jahiseadus Jahiulukite seire**
- Jahiulukiasurkonna seisundi jälgimiseks korraldatakse ulukite seiret.
- Jahipiirkonna kasutaja on **kohustatud** teostama ulukite seiret oma jahipiirkonna piires.
- Igal aastal koostab käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel määratud asutus ulukite seire aruande. Seirearuanne peab sisaldama järgmisi andmeid:
  - 1) ulukiasurkonna seisundi kirjeldus;
  - 2) ulukiasurkonna seisundi muutus;
  - 3) ulukiasurkonna seisundi prognoos ja ohutegurid;
  - 4) uluki soovituslik küttimehaht ja -struktuur.
- Kui seirearuande tulemustest nähtub, et liigi soodne seisund on ohus, või kui liigi arvukuse suurenemisest on **tingitud oluline negatiivne mõju keskkonnale või oht inimese tervisele või varale, koostatakse looduskaitseaduse §-s 49 nimetatud tegevuskava** (liigi ohjamiseks, kui liigi teadusinventuuri tulemused näitavad liigi arvukuse suurenemisest tingitud olulist negatiivset mõju keskkonnale või ohtu inimese tervisele või varale). Otsustab KeM.

Keskkonnaseire seadus

- Keskkonnaseire eesmärgid on muuhulgas:
- keskkonnaseisundi hindamine ja selle muutuste prognoosimine;
- taastuvate loodusvarade seisundi ja hulga määramine;
- Riiklikku keskkonnaseire programmi finantseeritakse:
  - 1) riigieelarvest;
  - 2) rahvusvaheliste programmide eelarvetest;

Ulukiseire ja määrus

- Jahiulukite seiret korraldab ning seireandmeid analüüsib Keskkonnaagentuur.
- Jahiulukite seireandmed on:
  - 1) jahiulukite isendite ja jälgede vaatlusandmed;
  - 2) kütitud jahiulukite andmed ja bioproovide andmed;
  - 3) ruutloenduse andmed;
  - 4) kobraste pesakondade loendusandmed;
  - 5) jahindusstatistilised andmed.
- Eraldi on reguleeritud suurkiskjate ja šaakali vaatluste ja kütitud isendite andmete ning bioproovide kogumine ja esitamine

Ulukiseire ja määrus

- Sõraliste vaatluste ja kütitud isendite andmete ning bioproovide kogumine ja esitamine
- Hallhülge kütitud isendite andmete ja bioproovide kogumine ja esitamine. (arvukuse määramine on seni riigi ülesanne)
- Kopra pesakondade loenduse andmete kogumine ja esitamine (väikeuluk ja seos jp kasutajaga)
- Ruutloenduse andmete kogumine ja esitamine
- Jahindusstatistiliste andmete kogumine ja esitamine.

EJS põhimõtted ja väärtused rahvusliku jahinduse arendamisel (4 kaheksast)

- Kogu meie tegevus ja ka seadusandlus peab lähtuma tasakaalustatud ja säästva arengu põhimõtetest ehk siis Eesti õigusruumi kontekstis Põhiseaduse § 5-st (**Eesti loodusvarad ja loodusressursid on rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult**). See aga hõlmab ka ulukiasurkondade ja elupaikade soodsa seisundi tagamist. Näeme siin vastutust ka riigil (sh riigi poolt sõlmitud rahvusvaheliste suurkiskjaid puudutavate lepingute taustal) ja seetõttu räägime kolmnurgast riik-jahimees-maaomanik. Sellest põhimõttest tuleneb ka meie ulukiasurkonnakeskse käsitlemise põhimõte, mille kohaselt ulukite kui loodusvara ohjamine peab lähtuma riiklikest huvidest ja vajadusest tagada ressursi säästlik kasutamine kogu riigis.

EJS põhimõtted ja väärtused rahvusliku jahinduse arendamisel

- Eelmise punktiga tihedalt seoses ja sellest tulenev põhimõte, et ulukiresurssi saab säästvalt ja jätkusuutlikult majandada **piisavalt suurtel territooriumidel** (nõue, et jahipiirkonna jahimaa pindala peab olema vähemalt 5000 ha). Täna ka jahiseaduse nõue.
- Jahipidamine ei ole ammu enam ainult toiduvarumine, sport ega kitsa grupi ajaviide. **Jahipidamine on kaasaegse keskkonnakorralduse meede.** Kaasaegses ja tsiviliseeritud ühiskonnas ei saa kogu vastutust keskkonnakorralduse osas delegeerida maaomanikule ja/või jahimehele, koordineeriv roll ja vastutus peab jääma riigile.
- **Teaduspõhisus.** Eesti Jahindus saab nii praegu kui ka tulevikus olla ainult teadmiste põhine. Küttimise aluseks saavad olla võimalikult täpsed loendusandmed. Analüüsitud andmete kasutamise põhjal kindlustame sihipärase ja struktuurse küttimise.

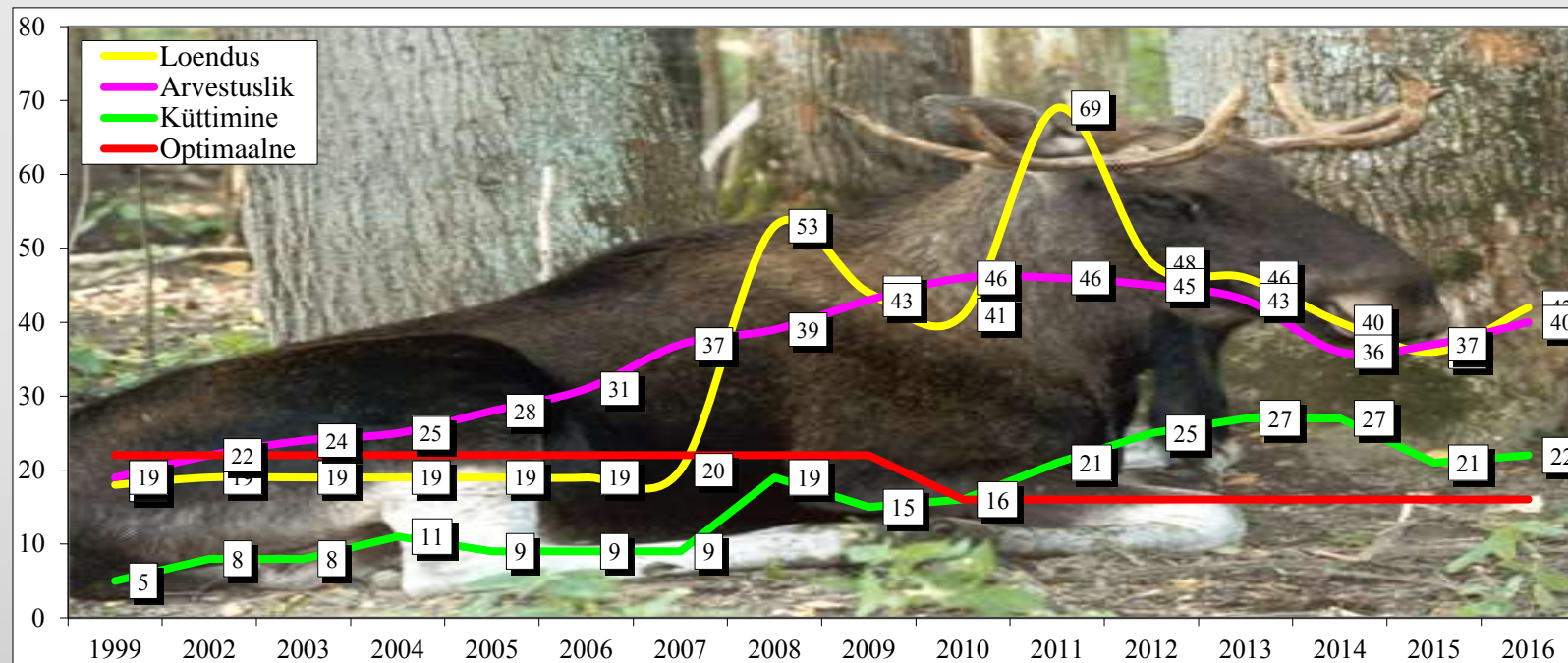
Teaduspõhine jahinduse arendamine praktikas.

- EJS juhatuse programm 2016-2020
- Igamehe jahinduselt hakata üle minema teadus- ja teadmispõhisele jahindusele, jahinduse ressursi sihipärasem kasutamine.
- Jahinduse infosüsteemi „JAHIS“ edasiarendamine, EJS uue liikmete haldamise süsteemi loomine, e- jahidokumentide arendamine.
- Jahindusse kompetentsi juurde toomine ja juurde loomine ja sellele kaasa aitamine ka riigisektoris.

Teaduspõhine jahinduse arendamine praktikas.

- EJS juhatuse otsus 2017 aasta teema kohta. „Loenda ulukit!“ aasta
- Väljavõte vastvalminud uue valitsuse koalitsioonileppest: Keskkonnapoliitiliste otsuste (keskkonnakaitse, metsandus, **jahindus**, kalandus, jäätmed, õhusaaste, loodusvarade kasutamine, taaskasutus) kujundamisel lähtume **teaduspõhisest lähenemisest** ning kestlikust ja heaperemehelikust kasutamisest.

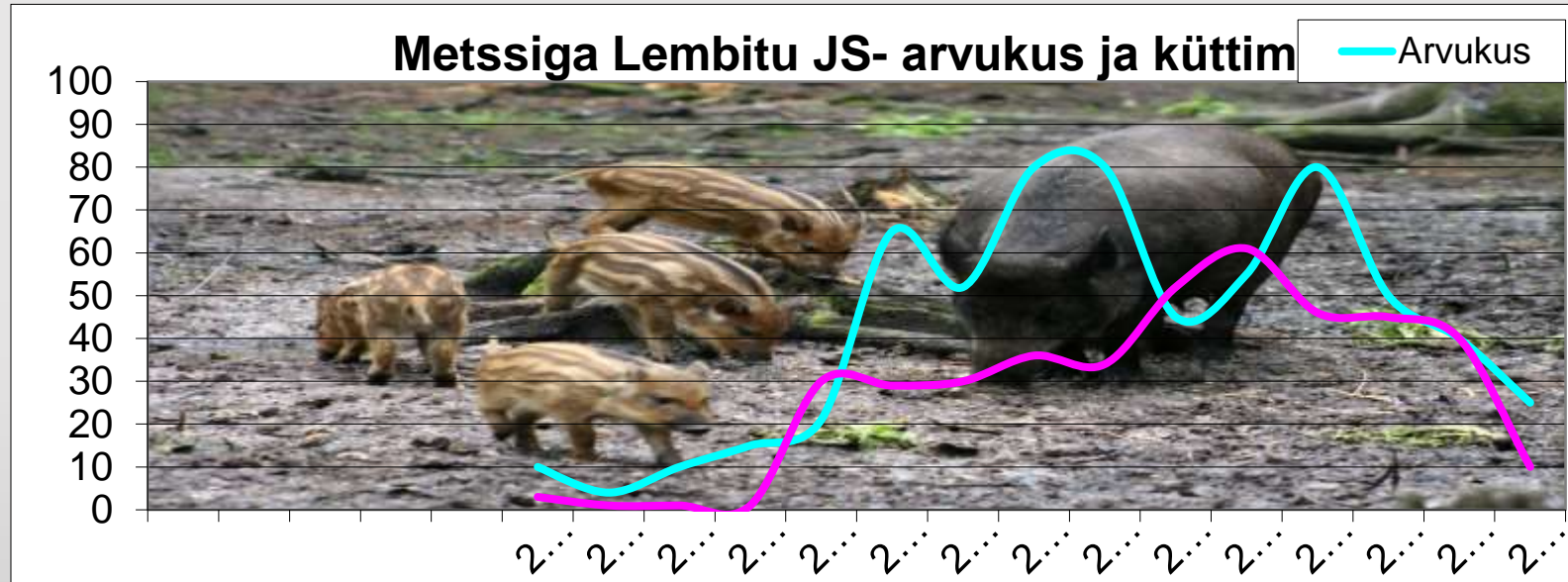
Lembitu Jahiselts põder

NB! Arvukus kasvas ,kui küttida loenduselt 34-40 %. Langes alles ,kui küttida 50-60% ja siis ka 5 aasta jooksul

Põder	1999	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Loendus	18	19	19	19	19	19	20	53	44	41	69	48	46	40	36	42
Arvestuslik	19	22	24	25	28	31	37	39	43	46	46	45	43	36	37	40
Küttimine	5	8	8	11	9	9	9	19	15	16	21	25	27	27	21	22
Optimaalne	22	22	22	22	22	22	22	22	22	16	16	16	16	16	16	16

Lembitu Jahiseits metssiga

Metssiga	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aasta	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Arvukus	10	4	10	15	21	65	52	80	80	45	55	80	50	40	25
Arvestuslik hulk															
Küttime	3	1	1	1	30	29	30	36	34	52	61	46	45	40	10

Lembitu JS Põtrade loendus kevad 01.07.2016-01.10.2016

Piirkond	Soolak	Pulle	Üksik lehm/mullikas	Lehm 1 vasikaga	Lehm 2 vasikaga	Vasikaid kokku	
1	Raudteeäär	3	1	1	1	3	
2	Saba	1	1		1	2	
3	Aru Karjamaa				1	2	
4	Pingu	2	2		1	2	
5	Moori	3			1	2	
6	Jamsu sirge	1	1		1	2	
7	Kissa	2					
8	Kampuse kivi	1	1				
9	Kandraku 2						
10	Raba kael			1		1	
11	Roo	2	1				
12	Välgita	3		1	1	3	
13	Suigussaare	2	1	1		1	
	Kokku	20	9	4	7	18	58
	Lastavad	7	8	0	0	8	
	Kõik kokku	58					
	Auto alla	2+2					
	Limiit 2016 :8 + 8 + 8						

Edasine visioon ulukiseire korraldamisest

- Käsukorras seire teostamiselt üleminek vabatahtlikule, teadlikule ja teadmiste põhisele seirele. Hirmule põhinev seire ei anna kvaliteetseid andmeid. Tehakse lihtsalt ära.
- Arusaamine, et andmeid ei ole vaja ainult teadlastele vaid samuti ressursi kasutajatele. Brüsseli proua näide.
- Oluline väga hea kontakt ja usaldus teadlaste ja jahimeeste vahel. Süüdistamine ei aita edasi.
- Vaja oleks saavutada olukord, et JP kasutaja tunneks veelgi paremini tagasisidet ja saaks praktiliselt seire tulemust kasutada.
- Lähteülesande püstitamine ja uuringu tellimine peavad olema arusaadavad ja läbipaistvad.
- Prioriteedid seires peaksid olema selged ja arusaadavad kogu ahelas.
- Statistika kogumine aeg ajalt üle vaadata. Statistilised aruanded ka JP lõikes võiksid olla kättesaadavad. Avalikustamine parandaks andmete kvaliteeti ja vähendaks omaloomingut. Küttimine näha. Palju hukkus liikluses. Andmete avalikustamine soodustaks koostööd. Seoses katkuga tekkis täiendavate andmete vajadus, mida eelmise vormi järele koguti.
- Jahimehed soovivad lisaks andmete kogumisele osaleda ka erinevates seireprojektides.
- Veebipõhise keskkonna „Jahis“ koostamine ja käivitamine.
- Ambitsioon koguda esmased seireandmed kokku jahimeeste poolt
- Teadustöö käivitamine EJS-s.
- Peame kindlasti teadma Loodusdirektiivi V liisa liike millele võib jahti pidada kas kaitsekorralduse kava alusel või ilma selleta: hunt, ilves, kobras, valgejänes, metsnugis, tuhkur, šaakal.
- Karu - ainult nuhtlusisendite küttimine lisa IV

lõpuks

- Jahinduse kolm jalga

Täna tähelepanu eest!

tonis.korts@ejs.ee

www.ejs.ee